

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКА ФІЛІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ОБРАЗОТВОРЧОГО
МИСТЕЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою Радою НАОМА

Протокол № 7 від 25.02.21 р.

Голова Вченої Ради

А.В. Яланський

**ПРОГРАМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
вступних випробувань
у Маріупольській філії НАОМА
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ**

галузь знань

02 «Культура і мистецтво»,

спеціальність

023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

освітні програми:

«Станковий і монументальний живопис»,
«Графіка вільна, оформлення та ілюстрація книги»,
за освітнім ступенем бакалавра
денна форма навчання

Програма та критерії оцінювання вступних випробувань у Маріупольській філії НАОМА з української мови та літератури / Укладач к.ф.н., доцент Мороз О.А – Маріуполь: 2021. – 20 с.

Зміст програми вступного іспиту з української мови та літератури для вступників, які здобули повну загальну середню освіту, для здобуття освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» (освітні програми «Монументальний і станковий живопис», «Графіка вільна, оформлення та ілюстрація книги») побудовано на основі програми ЗНО з української мови та літератури 2020 року. Розділи програми передбачають основні теми з української мови та літератури, а також рекомендації щодо практичної реалізації теоретичного матеріалу.

ЗМІСТ

1. Вступ	4
2. Програма з української мови	6
3. Програма з української літератури	12
4. Характеристика тестових завдань	15
5. Критерії оцінювання	17
6. Список рекомендованої літератури.....	18

ВСТУП

Програму вступних випробувань та співбесіди з української мови та літератури для освітнього ступеня бакалавра розроблено в Маріупольській філії НАОМА з урахуванням чинних програм з української мови для 5–11 класів (лист Міністерства освіти і науки України № 1/11-3580 від 22.08.2001 р.) і чинних програм з української літератури для 5–11 класів: за загальною редакцією Р. Мовчан (лист № 1/11- 2444 від 23.07.2002 р.) і О. Бандури, Н. Волошиної (лист № 1/11-3580 від 22.08.2001 р.) та відповідно до програм Зовнішнього незалежного оцінювання 2018-2020 р.р. (<http://testportal.gov.ua/prepare/>).

Зважаючи на варіативність програм з української літератури для загальноосвітніх навчальних закладів, до програми внесено персоналії письменників і художні твори, інваріантні для всіх згаданих програм.

Матеріал програми розподілено за такими розділами: «Українська мова» («Фонетика. Графіка», «Лексикологія. Фразеологія», «Будова слова. Словотвір», «Морфологія», «Синтаксис», «Лінгвістика тексту», «Стилістика», «Орфоєпія», «Орфографія», «Пунктуація», «Розвиток мовлення») та «Українська література» («Усна народна творчість», «Давня українська література», «Література кінця XVIII – початку XX ст.», «Література XX ст.», «Творчість українських письменників-емігрантів», «Сучасний літературний процес», «Літературні угруповання, школи та періодичні видання» і «Теорія літератури»).

До вступників висуваються певні вимоги. З української мови

абітурієнти повинні:

- **знати** зміст мовних понять і термінів;
- **розпізнавати** мовні явища й закономірності;
- **групувати** і класифікувати вивчені мовні явища;
- **визначати** істотні ознаки мовних явищ;
- **розуміти** значення й особливості функціонування мовних одиниць;
- **установлювати** причинно-наслідкові зв'язки мовних явищ;
- **застосовувати** знання з фонетики, лексики, фразеології, морфеміки, словотвору, морфології, синтаксису та лінгвістики тексту в практичних ситуаціях;
- **розуміти** фактичний зміст, причинно-наслідкові зв'язки, тему, основну думку та виразально-зображувальні засоби прочитанного тексту;
- **оцінювати** мовлення з погляду дотримання основних орфоепічних, лексичних, морфологічних, синтаксичних норм української мови;

- **оцінювати** письмові висловлювання з погляду мовного оформлення й ефективності досягнення поставлених комунікативних завдань;
- **відрізнати** випадки правильного використання мовних засобів від помилкових;
- **створювати** власні висловлення, чітко формулюючи тезу, наводячи переконливі аргументи, використовуючи доречні приклади, логічно й послідовно викладаючи думки та формулюючи відповідні висновки;
- **використовувати** різноманітні виражальні засоби, граматичні конструкції, лексичне і фразеологічне багатство української мови в процесі спілкування для оптимального досягнення мети спілкування;
- **оформлювати** письмове мовлення відповідно до орфографічних, граматичних і пунктуаційних норм української мови.

З української літератури *абітурієнти повинні:*

- **знати** особливості розвитку української літератури в різні історичні періоди;
- **знати** імена представників того чи іншого літературного періоду;
- **знати** авторів вивчених творів;
- **орієнтуватися** в основних стильових тенденціях літератури того чи іншого історичного періоду;
- **знати** основні літературні напрями, течії (угруповання, школи), їх представників;
- **розуміти** ідейні та мистецькі засади, що об'єднали представників того чи іншого угруповання або школи;
- **знати** основні відомості про життя й творчість письменників;
- **знати** зміст художніх творів, що ввійшли до переліку;
- **ідентифікувати** героя, подію тощо за авторською характеристикою, назвою твору, фрагментом з твору;
- **визначати** місце й роль митця в літературному процесі доби;
- **знати** основні теоретико-літературні поняття, передбачені програмою;
- **уміти** визначати в запропонованих творах тропи, передбачені програмою;
- **аналізувати** літературний твір чи його уривок;
- **визначати** найхарактерніші ознаки літературних напрямів і течій;
- **визначати** найхарактерніші особливості літературного процесу певного періоду та ознаки індивідуального стилю митця;
- **порівнювати** літературні явища.

ПРОГРАМА

УКРАЇНСЬКА МОВА

Фонетика. Графіка

Фонетика як розділ мовознавчої науки про звуковий склад мови. Звуки мови й звуки мовлення. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, тдзвінки і глухі. Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв *я, ю, є, ї, щ*. Склад. Складоподіл. Наголос, наголошені й ненаголошені склади. Уподібнення приголосних звуків. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Основні випадки чергування *у–в, і–й*.

Лексикологія. Фразеологія

Лексикологія як учення про слово. Ознаки слова як мовної одиниці.

Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальноживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Лексика української мови з погляду активного й пасивного вживання. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про стійкі сполуки слів і вирази. Фразеологізми. Приказки, прислів'я, афоризми. Типи словників.

Будова слова. Словотвір

Будова слова. Основа слова й закінчення. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення. Словотвір. Твірні основи при словотворенні. Основа похідна й непохідна. Основні способи словотворення в українській мові: префіксальний, префіксально-суфіксальний, суфіксальний, безсуфіксальний, складання слів або основ, перехід з однієї частини мови в іншу. Основні способи творення іменників, прикметників, дієслів, прислівників. Складні слова. Способи їх творення. Сполучні голосні [о], [е] у складних словах.

Морфологія

Морфологія як розділ мовознавчої науки про частини мови.

Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Іменники спільного роду. Число іменників. Іменники, що вживаються в обох числових формах. Іменники, що

мають лише форму однини або лише форму множини. Відмінки іменників. Відміни іменників: перша, друга, третя, четверта. Поділ іменників першої та другої відмін на групи.

Особливості вживання та написання відмінкових форм. Букви *-а(-я)*, *-у(-ю)* в закінченнях іменників другої відміни. Відмінювання іменників, що мають лише форму множини. Невідмінювані іменники в українській мові. Особливості творення іменників.

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням: якісні, відносні та присвійні. Явища взаємопереходу прикметників з одного розряду в інший. Якісні прикметники. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста та складена форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників. Повні й короткі форми якісних прикметників. Особливості відмінювання прикметників (тверда та м'яка групи). Творення прикметників, перехід прикметників в іменники.

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди числівників за значенням: кількісні (на позначення цілих чисел, дробові, збірні) й порядкові. Групи числівників за будовою: прості й складені.

Типи відмінювання кількісних числівників:

- 1) *один, одна;*
- 2) *два, три, чотири;*
- 3) від *п'яти* до *двадцяти, тридцять, п'ятдесят ... вісімдесят;*
- 4) *сорок, дев'яносто, сто;*
- 5) *двісті – дев'ятсот;*
- 6) *нуль, тисяча, мільйон, мільярд;*
- 7) збірні;
- 8) дробові.

Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Творення числівників.

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Співвіднесеність займенників з іменниками, прикметниками й числівниками. Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні. Особливості їх відмінювання. Творення займенників.

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на *-но, -то*). Безособові дієслова. Види дієслів: доконаний і недоконаний. Творення видових форм.

Часи дієслова: минулий, теперішній, майбутній. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного і наказового способів дієслів. Словозміна дієслів I і II дієвідміни. Особові і числові форми дієслів (теперішнього і майбутнього часу й наказового способу). Родові і числові форми дієслів (минулого часу й умовного способу). Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього і майбутнього часу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні і пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу.

Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на *-но*, *-то*.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівники доконаного й недоконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот.

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів.

Прийменник як службова частина мови. Групи прийменників за походженням: непохідні (первинні) й похідні (вторинні, утворені від інших слів). Групи прийменників за будовою: прості, складні й складені. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні (єднальні, протиставні, розділові) й підрядні (часові, причинові, умовні, способу дії, мети, допустові, порівняльні, з'ясувальні, наслідкові). Групи сполучників за вживанням (одиночні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені).

Частка як службова частина мови. Групи часток за значенням і вживанням: формотворчі, словотворчі, модальні.

Вигук як частина мови. Групи вигуків за походженням: непохідні й похідні. Значення вигуків. Звуконаслідувальні слова.

Синтаксис

Завдання синтаксису. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення. Словосполучення. Головне й залежне слово в словосполученні. Типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова. Словосполучення непоширені й поширені.

Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень у сучасній українській мові: за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних

членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання).

Просте двоскладне речення. Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Особливості узгодження присудка з підметом. Способи вираження підмета. Типи присудків: простий і складений (іменний і дієслівний). Способи їх вираження. Основні функції та способи вираження компонентів складеного присудка: вираження граматичного значення присудка (функція допоміжної частини) та вираження основного лексичного значення присудка (функція основної частини – неозначеної форми дієслова чи іменної частини).

Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні.

Означення узгоджене й неузгоджене. Прикладка як різновид означення. Додаток. Типи обставин за значенням. Способи вираження означень, додатків, обставин. Порівняльний зворот. Функції порівняльного звороту в реченні (обставина способу дії, присудок).

Односкладні речення. Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні). Способи вираження головних членів односкладних речень.

Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Звертання непоширені й поширені. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки – непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення.

Складне речення. Ознаки складного речення. Засоби зв'язку простих речень у складному:

- 1) інтонація та сполучники або сполучні слова;
- 2) інтонація.

Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

Складносурядне речення. Єднальні, протиставні та розділові сполучники в складносурядному реченні. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення.

Складнопірядне речення, його будова. Головне й пірядне речення. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку у складнопірядному реченні. Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини,

наслідкові, мети, умовні, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, їх типи за характером зв'язку між частинами:

- 1) складнопідрядні речення з послідовною підрядністю;
- 2) складнопідрядні речення з однорідною підрядністю;
- 3) складнопідрядні речення з неоднорідною підрядністю.

Безсполучникове складне речення. Типи безсполучникових складних речень за характером смислових відношень між складовими частинами- реченнями:

- 1) з однорідними частинами-реченнями (рівноправними);
- 2) з неоднорідними частинами (пояснюваною і пояснювальною).

Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку.

Способи відтворення чужого мовлення. Пряма й непряма мова. Речення з прямою мовою. Слова автора. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог.

Лінгвістика тексту

Складне синтаксичне ціле (ССЦ), його основні ознаки. ССЦ й абзац.

Види та засоби міжфразового зв'язку. Актуальне членування речення: «дане» й «нове».

Стилістика

Стилі мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їх основні ознаки, функції.

Орфоепія

Вимова голосних (наголошених і ненаголошених).

Вимова приголосних звуків:

- 1) [дж], [дз], [дз.];
- 2) [ґ];
- 3) [ж], [ч], [ш], [дж];
- 4) груп приголосних (уподібнення, спрощення);
- 5) м'яких приголосних;
- 6) подовжених приголосних.

Вимова слів з апострофом.

Орфографія

Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [е], [и], [о] в коренях слів. Спрощення в групах приголосних. Сполучення *йо,ьо*. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Позначення чергування приголосних звуків на

письмі. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Написання чоловічих і жіночих імен по батькові, прізвищ. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис *н* та *nn* у прикметниках, діеприкметниках і прислівниках, *не*, *ні* з різними частинами мови. Особливості написання числівників і займенників. Написання окремо (сполучень прислівникового типу), разом і через дефіс (прислівників, службових частин мови, вигуків).

Пунктуація

Розділові знаки в кінці речення. Розділові знаки в простому й складному реченнях.

Розвиток мовлення

Загальне уявлення про спілкування й мовлення; види мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмо); адресант і адресат мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення; основні правила спілкування. Тема й основна думка висловлювання. Вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність). Текст, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Мовні засоби зв'язку речень у тексті. Типи мовлення (розповідь, опис, роздум).

Структура тексту типу розповіді, опису, роздуму.

ПРОГРАМА

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

Усна народна творчість

Загальна характеристика обрядових, суспільно-поутових і родинно-побутових пісень.

Пісні Марусі Чурай. «Віють вітри», «Засвіт встали козаченьки».

Історичні пісні. «Ой Морозе, Морозенку», «Чи не той то хміль »

Тематика, образи, зміст народних дум і балад. «Дума про Марусю Богуславку». Балада «Ой летіла стріла»

Давня українська література

«Повість минулих літ» (уривки про заснування Києва, про мосту княгині Ольги),

«Слово про похід Ігорів».

Григорій Сковорода. «Всякому місту – звичай і права», «Де лібертате»,

«Бджола та Шершень», афоризми.

Література кінця XVIII — початку XX ст.

Іван Котляревський. «Енеїда», «Наталка Полтавка».

Григорій Квітка-Основ'яненко. «Маруся».

Тарас Шевченко. «Катерина», «Гайдамаки», «Сон» («У всякого своя доля»), «Кавказ»,

«І мертвим, і живим...», «Заповіт».

Пантелеймон Куліш. «Чорна рада».

Іван Нечуй-Левицький. «Кайдашева сім'я».

Панас Мирний. «Хіба ревуть воли, як ясла повні?».

Українська драматургія. «Театр корифеїв».

Іван Карпенко-Карий. «Мартин Боруля».

Іван Франко. «Гімн», «Чого являєшся мені у сні», «Гімн», «Мойсей»

Ольга Кобилянська. «Земля».

Леся Українка. «Contra spem spero», «Лісова пісня».

Михайло Коцюбинський. «Intermezzo», «Тіні забутих предків».

Література XX ст.

Микола Вороний. «Блакитна Панна»

Олександр Олесь. «Чари ночі», «О слово рідне! Орле скутий!...»

Павло Тичина. «О панно Інно», «Арфами, арфами...», «Ви знаєте, як липа шелестить...»

Максим Рильський «Молюсь і вірю...»

Микола Хвильовий. «Я (Романтика)»

Микола Зеров «Київ - традиція»

Юрій Яновський. «Дитинство»

Володимир Сосюра. «Любіть Україну»

Валер'ян Підмогильний. «Місто»

Остан Вишня. «Моя автобіографія», «Сом»

Микола Куліш. «Мина Мазайло»

Богдан-Ігор Антонич. «Різдво»

Олександр Довженко. «Зачарована Десна», «Україна в огні».

Андрій Малишко. «Пісня про рушник».

Василь Симоненко. «Ти знаєш, що ти людина», «Задивляюсь у твої зіниці...»

Олесь Гончар «Залізний острів»

Григій Тютюнник. «Три зозулі з поклоном»

Василь Стус. «Як добре те, що смерті не боюсь я», «О землі втрачена, явися!..»

Іван Драч. «Балада про соняшник»

Ліна Костенко. «Страшні слова, коли вони мовчать», «Українське альфреско», «Маруся Чурай»

Твори українських письменників-емігрантів

Іван Багряний. «Тигролови».

Євген Маланюк. «Стилет чи стилос?».

Сучасний літературний процес

Загальний огляд, основні тенденції.

Літературні угруповання (Бу-Ба-Бу, «Нова дегенерація»,

«Пропала грамота», «ЛуГоСад»). Творчість Ю. Андруховича, О. Забужко, І. Римарука.

Утворення АУП (Асоціації українських письменників).

Література елітарна і масова.

Постмодернізм як один із художніх напрямів мистецтва

90-х років, його риси.

Сучасні часописи та альманахи.

Теорія літератури

Зміст і форма художнього твору. Художній образ і літературний тип.

Прототип. Зміст і форма художнього твору. Тема та мотиви. Ідея художнього твору.

Проблематика та конфлікти в художньому творі.

Композиція художнього твору. Сюжет і його елементи. Позасюжетні елементи.

Тропи. Епітет, постійний епітет. Порівняння. Метафора, персоніфікація (уособлення), алегорія. Метонімія, синекдоха. Гіпербола. Оксиморон. Символ.

Види комічного. Гумор, іронія, сатира, сарказм, гротеск.

Поетичний синтаксис. Інверсія. Тавтологія. Антитеза. Анафора. Риторичні фігури: риторичне звертання та риторичне запитання.

Поетичний звукопис. Алітерація й асонанс.

Теорія віршування. Системи віршування: метрична, силабічна, тонічна та силабо-тонічна. Двоскладові та трискладові стопи. Віршові розміри: ямб, хорей, дактиль, амфібрахій та анапест. Рима. Основні види римування в катрені (парне, перехресне, кільцеве). Поняття про строфу. Види строф: дистих (двовірш), тривірш, катрен, терцина. Ознаки класичного сонета. Верлібр.

Роди і види літератури. Епос. Малі епічні твори: новела, оповідання. Повість як зразок середнього епічного твору. Великі епічні твори: роман, епопея.

Лірика. Ліричний образ і ліричний герой. Різновиди ліричних творів: ода, послання, романс, медитація, поезія в прозі. Види ліричних творів за тематикою: філософська, патріотична, громадянська, пейзажна й інтимна лірика.

Ліро-епічні твори. Співомовка, байка, балада, поема та роман у віршах як зразки ліро-епічних творів.

Драма. Вертеп. Шкільна драма й інтермедії. Жанрові різновиди сучасної драми: власне драма, трагедія та комедія. Драматична поема.

Літературні стилі та напрями. Періодизація розвитку української літератури. Доба Відродження, Реформація в українській літературі. Бароко та його характерні риси. Особливості українського бароко. Козацьке бароко. Класицизм і його особливості. Сентименталізм і його жанри. Романтизм і його ознаки. Жанрове розмаїття романтизму. Реалізм. Реалістичні течії другої половини XIX ст. в українській літературі: побутово-просвітницький, революційний і класичний реалізм. Доба модернізму. Особливість українського модернізму. Модерністські течії: неоромантизм, неокласицизм, символізм, імпресіонізм, експресіонізм, футуризм. Характерні ознаки кожної з названих течій. Їх розвиток в українській літературі. Постмодернізм. Представники українського постмодернізму. Особливості розвитку сучасної літератури, її стильове та жанрове розмаїття.

ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕСТОВОЇ РОБОТИ

Зміст роботи визначається на основі Програми зовнішнього незалежного оцінювання з української мови і літератури для осіб, які бажають здобувати вищу освіту на основі повної загальної середньої освіти (затверджено Міністерством освіти і науки України, наказ від 03.02.2016 р. № 77).

Загальна кількість завдань роботи – **60**.

На виконання роботи відведено **180 хвилин**.

Тестові завдання з української мови і літератури складаються з трьох частин.

1. Завдання з вибором однієї правильної відповіді. До кожного із завдань (частина з української мови, частина – з літератури) подано чотири або п'ять варіантів відповіді, з яких лише один правильний. Завдання вважається виконаним, якщо вступник правильно зробив позначки напроти правильного варіанта.

Зразки завдань

1. НЕПРАВИЛЬНО утворено слово

- А харчовий
- Б критичний
- В роздрібний
- Г бабусін

2. У рядках із поеми «Енеїда»

За нею рани, смерть, увіччя,

Безбожність і безчоловіччя

Хвіст мантії її несуть.....зображено

- А Юнону
- Б Цирцею
- В Війну
- Г Сивілли
- Д Дідону

2. Завдання на встановлення відповідності. До кожного завдання (частина з мови, частина з літератури) подано інформацію, позначену цифрами (ліворуч) і буквами (праворуч). Щоб виконати завдання, необхідно встановити відповідність інформації, позначеної цифрами та буквами (утворити «логічні пари»). Завдання вважається виконаним, якщо вступник правильно зробив позначки на перетинах рядків (цифри від 1 до 4) і колонок (букви від А до Д).

Зразки завдань

1. Визначте вид наведених речень:

Вид речення

- 1 означено-особове
- 2 неозначено-особове
- 3 безособове
- 4 називне

Приклад

- А Знадвору нічого не було чути.
- Б У небі хмари хвилями плывуть.
- В Безлюдний, похмурий край.
- Г Найбільше люблю осінню пору.
- Д Працювали щиро, завзято.

2. Установіть відповідність між письменником та персонажем із його твору:

1 Іван Котляревський	А	Іван Вареник		А	Б	В	Г	Д
2 Панас Мирний	Б	Килина	1					
3 Михайло Коцюбинський	В	Макогоненко	2					
4 Леся Українка	Г	Ліхтаренко	3					
	Д	Марічка	4					

3. Завдання з розгорнутою відповіддю. Завдання цієї форми передбачає створення учасником зовнішнього незалежного оцінювання власного аргументативного висловлення на дискусійну тему.

Зразок власного висловлювання

**Що визначить подальшу долю людства –
віра в силу людського розуму загалом
чи віра в окрему особистість?**

Мені здається, у цьому питанні трохи штучно протиставлені два поняття: людський розум загалом і окрема особистість. Не думаю, що варто розводити їх по два боки дилеми. Людська спільнота складається з особистостей. А значить, індивідуальні риси, зокрема і розум кожного, важливі. Я вважаю, що віра в окрему особистість як складову частину колективного розуму – оптимальний шлях для розвитку людства.

Моє переконання ґрунтується на тому, що людське суспільство – це система складних зв'язків – міжособистісних, міжгрупових, міждержавних. І характер цих зв'язків залежить від якості кожного компонента. До того ж, індивідуальне як філософська, мистецька категорія завжди є складником спільного (конкретно-історичного та загальнолюдського).

Приклади на цю тему може дати художня література, як позитивні (маю на увазі прогресивні), так і негативні (деструктивні, регресивні). Згадаймо героїв Шевченкової поеми «Гайдамаки». Хіба жага свободи й палке прагнення визволення в серцях очільників повстання Гонти й Залізняка мали б продовження без розуміння й підтримки сотень і тисяч таких, як Ярема Галайда? Ще один приклад – із літератури ХХ століття. Відповідальність за злочини, скоєні героями новели Миколи Хвильового «Я (Романтика)», лежить на кожному з них: і жорстокий доктор Тагобат, і вірний дегенерат, і розгублений Андрюша, і, нарешті, голова трибуналу комуни – всі вони роблять свідомий вибір, стаючи на бік зла. Тому пояснення терору 20-х, як і пізніших 30-х, лише впливом однієї чи кількох постатей (Леніна, Сталіна, Берії) видається мені неправильним.

Звернімося до історії мистецтва й науки. Скільки визначних оригінальних особистостей, можливо, лишилися б невідомими чи невизнаними, якби не десятки інших, що підтримували їх, наслідували, продовжували їхні починання. Гоголівська школа в літературі, імпресіонізм у

живописі, генетичний напрям у біології, школа серцевої хірургії Шалімова... Те, що починав одинак, розвивалося й оформлювалося в потужну течію зусиллями багатьох.

На завершення свого роздуму підсумую: суспільний розвиток визначається багатьма чинниками, і людська особистість, як найменша, але найважливіша ланка колективу, забезпечує поступ спільноти вперед. Отже, розум, вольові зусилля, прагнення, таланти одиниць творять атмосферу, якою дихають і живуть мільйони.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Мінімальна кількість балів – 100.

Максимальна кількість балів – 200.

Прохідний бал – 100.

1. **Завдання з вибором однієї правильної відповіді** оцінюється в **0** або **1** бал: **1** бал, якщо вказано правильну відповідь; **0** балів, якщо вказано неправильну відповідь, або вказано більше однієї відповіді, або відповіді не надано.

2. **Завдання на встановлення відповідності («логічні пари»)** оцінюється в **0, 1, 2, 3** або **4** бали: **1** бал за кожну правильно встановлену відповідність («логічну пару»); **0** балів, якщо не вказано жодної правильної логічної пари або відповіді на завдання не надано.

3. **Завдання з розгорнутою відповіддю** оцінюється від **0** до **20** балів за критеріями змісту та мовного оформлення:

1. **Теза: 0, 1** або **2** бали.

2. **Аргументи: 0, 1** або **2** бали.

3а. **Приклад із літератури чи інших видів мистецтва: 0, 1** або **2** бали.

3б. **Приклад, що є історичним фактом або випадком із життя: 0, 1** або **2** бали.

4. **Логічність, послідовність: 0, 1** або **2** бали.

5. **Висновок: 0, 1** або **2** бали.

6а. **Орфографія та пунктуація: 0, 1, 2, 3** або **4** бали.

6б. **Лексика, граматики та стилістика: 0, 1, 2, 3** або **4** бали.

Роботу, що **не відповідає темі** власного висловлення, буде оцінено в **0** балів.

Роботу **обсягом до 100 слів** буде оцінено в **0** балів.

Максимальна кількість тестових балів, яку можна набрати, правильно виконавши всі завдання роботи з української мови і літератури, – 104, мінімальна, за якої тест вважається складеним, – 18. За меншої кількості балів тест вважається нескладеним.

**Таблиця відповідності тестових балів за 200-бальною шкалою
(за умови, що максимальна кількість тестових балів дорівнює 104)**

Тестовий бал	Бал за 200-бальною шкалою	Тестовий бал	Бал за 200-бальною шкалою	Тестовий бал	Бал за 200-бальною шкалою
18	100	45	135	75	170
19	102	46	137	76	171
20	104	47	138	77	172
21	105	48	140	78	173
22	107	49	141	79	174
23	108	50	143	80	175
24	109	51	144	81	176
25	110	52	145	82	177
26	111	53	146	83	178
27	113	54	147	84	179
28	114	55	148	85	180
29	115	56	149	86	181
30	116	57	150	87	182
31	117	58	151	88	183
32	118	59	153	89	185
33	119	60	154	90	186
34	120	61	155	91	187
35	121	62	156	92	188
36	122	63	157	93	189
37	124	64	158	94	190
38	125	65	160	95	191
39	126	66	161	96	192
40	127	67	162	97	193
41	128	68	163	98	194
42	130	69	164	99	195
43	132	70	165	100	196
44	133	71	166	101	197
		72	167	102	198
		73	168	103	199
		74	169	104	200

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл. / О.П. Глазова, Ю.В.Кузнєцов. – К.: Педагогічна преса, 2005. – 288 с.
2. Бондаренко Н. В., Ярмолюк А. В. Українська мова: Підруч. для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Н.В.Бондаренко, А.В. Ярмолюк. – К.: Освіта, 2005. – 272 с.
3. Пентиліюк М. І., Гайдаєнко І. В., Ляшкевич А. І., Омельчук С. А. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. / М.І.Пентиліюк, І.В. Гайдаєнко, А.І.Ляшкевич, С.А. Омельчук. – К.: Освіта, 2006. – 272 с.
4. Бондаренко Н. В., Ярмолюк А. В. Українська мова: Підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Н.В. Бондаренко, А.В. Ярмолюк. – К.: Освіта, 2006. – 240 с.
5. Ющук І. П. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. / І.П. Ющук. – К.: Арт-Освіта, 2004. – 288 с.
10. Олійник О. Б. Українська мова: Підручник для 7 кл. середньої школи. / О.Б. Олійник. – К.: Вікторія, 2003. – 364 с.
12. Олійник О. Б. Українська мова: Підручн. для 8 кл. серед. шк. / О.Б. Олійник. – К.: Вікторія, 2004. – 288 с.
6. Біляєв О. М., Пентиліюк М. І., Симоненкова Л. М., Симоненкова Т. П. Українська мова: Підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. / О.М. Біляєв, М.І.Пентиліюк, Л.М.Симоненкова, Т.П. Симоненкова. – К.: ВД «Афон», 2004. – 128 с.
7. Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підручник для 9 кл. / Г.Т.Шелехова, Я.І.Остаф, Л.В.Скуратівський. – К.: Освіта, 2002. – 256 с.
8. Олійник О. Б. Українська мова: Підручн. для 9 кл. середньої школи / О.Б.Олійник. – К.: Вікторія, 2003. – 384 с.
9. Олійник О. Б. Українська мова: Підручн. для 10–11 кл. середньої школи / О.Б. Олійник. – К.: Вікторія, 2004. – 448 с.
10. Біляєв О. М., Симоненкова Л. М., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т. Українська мова: Підруч. для 10–11 кл. загальноосвіт. навч. закл. / О.М. Біляєв, Л.М.Симоненкова, Л.В.Скуратівський, Г.Т.Шелехова. – К.: Освіта, 2004. – 384 с.
11. Ющук І. П. Практикум з правопису української мови / І.П. Ющук. – К.: Освіта, 2005. – 208 с.
12. Хропко П. П. Українська література: Підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. / П.П. Хропко. – К.: Школяр, 2005. 528 с.
13. Семенюк Г. Ф., Ткачук М. П., Ковальчук О. Г. Українська література: Підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Г.Ф. Семенюк, М.П. Ткачук, О.Г.Ковальчук. – К.: Освіта, 2006. – 512 с.

Протокол № 11 від 12.02 2021 р.

Програма та критерії оцінювання затверджена на засіданні кафедри образотворчого мистецтва

В.о. завідувача кафедри образотворчого мистецтва

 _____ Л.О.Массальська

Протокол № 2 від 16.02 2021 р.

Програма та критерії оцінювання затверджена на засіданні науково-методичної комісії Маріупольської філії НАОМА

Голова науково-методичної комісії

 _____ Г.І.Батичко

«16» лютого 2021 року